

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 8 класу
з географії тема «Вступ. Географічна карта»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє істотні ознаки понять «фізична географія» та «суспільна географія»; види карт за просторовим охопленням, масштабом, змістом і призначення;
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє види карт за просторовим охопленням, масштабом, змістом і призначення
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики видів карт, може самостійно розрізнити окремі географічні поняття «фізична географія» та «суспільна географія»;
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює види карт за просторовим охопленням, масштабом, змістом і призначення. Називає джерела географічної інформації, елементи карти
	5	Учень (учениця) відтворює джерела географічної інформації, елементи карти; описує сучасні навігаційні системи. Намагається робити висновки про значення джерел географічної інформації для життедіяльності людини
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює методи і засоби отримання інформації з загальногеографічних і тематичних карт; об'єкти, напрямки, відстані, географічні координати за навчальними картами. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
III. Достатній	7	Учень (учениця) має цілісне уявлення про об'єкти, напрямки, відстані, географічні координати за навчальними картами; уміє визначати об'єкти, напрямки, відстані, географічні координати за навчальними картами; достатньо володіє картографічним матеріалом
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення, поняття про методи і засоби отримання географічної інформації з загальногеографічних і тематичних карт. Уміє визначати об'єкти, напрямки, відстані, географічні координати за навчальними картами; користуватися навчальними картами й атласами, картографічними інтернет-джерелами
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати сучасні навігаційні системи на практиці; має чіткі уявлення про об'єкти, напрямки, відстані, географічні координати за навчальними картами; пояснює відмінності між різними видами карт, картографічними проекціями; майже

		безпомилково працює з картографічним матеріалом
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку значення джерел географічної інформації для життедіяльності людини, передбачених навчальною програмою; пояснює відмінності між різними видами карт, картографічними проекціями, відбирає необхідні знання; вільно застосовує більшість географічних понять і може їх класифікувати; добре володіє картографічним матеріалом
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про методи і засоби отримання географічної інформації з загальногеографічних і тематичних карт; застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження й висновки, уміє користуватися навчальними картами й атласами, картографічними інтернет-джерелами; на високому рівні аналізує значення джерел географічної інформації для життедіяльності людини.
	12	Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує значення джерел географічної інформації для життедіяльності людини, робить відповідні висновки й узагальнення про значення джерел географічної інформації для життедіяльності людини; здатний розв'язувати проблемні завдання; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 8 класу
з географії тема «Топографічні карти»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє елементи топографічної карти;
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює елементи топографічної карти, особливості читання топографічної карт
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики методів і засобів отримання інформації з топографічних карт; за допомогою вчителя визначає об'єкти, напрямки, відстані, географічні, прямокутні координати, висоту точок за топографічною картою;
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює елементи топографічної карти; особливості читання топографічної карти. Називає методи і засоби отримання інформації з топографічних карт; під час відповіді намагається користуватись географічною картою
	5	Учень (учениця) відтворює методи і засоби отримання інформації з топографічних карт; описує об'єкти, напрямки, відстані, географічні, прямокутні координати, висоту точок за топографічною картою. Намагається робити висновки про значення топографічних карт у побуті та господарській діяльності
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює значення топографічних карт у побуті та господарській діяльності, топографічні карти, плани міст, схеми руху транспорту;. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й застосовує отримані знання в орієнтуванні на місцевості з допомогою топографічної карти, плану, схеми. Має цілісне уявлення про об'єкти, напрямки, відстані, географічні, прямокутні координати, висоту точок за топографічною картою; достатньо володіє картографічним матеріалом
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення про об'єкти, напрямки, відстані, географічні, прямокутні координати, висоту точок за топографічною картою. Застосовує отримані знання в орієнтуванні на місцевості з допомогою топографічної карти, плану, схеми, використовуючи прийоми аналізу статистичних даних про господарство і населення, показує їх зміну в часі.
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати отримані знання в орієнтуванні на місцевості з допомогою топографічної

		карти, плану, схеми; має чіткі уявлення про значення топографічних карт у побуті та господарській діяльності; пояснює причинно-наслідкові зв'язки у природі й господарстві; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, пояснює значення топографічних карт у побуті та господарській діяльності, об'єкти, напрямки, відстані, географічні, прямокутні координати, висоту точок за топографічною картою
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про об'єкти, напрямки, відстані, географічні, прямокутні координати, висоту точок за топографічною картою, аргументує свої твердження й висновки про значення топографічних карт у побуті та господарській діяльності, на високому рівні аналізує методи і засоби отримання інформації з топографічних карт;
	12	Учень (учениця) володіє грунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує методи і засоби отримання інформації з топографічних карт; робить відповідні висновки й узагальнення про значення топографічних карт у побуті та господарській діяльності; здатний розв'язувати проблемні завдання; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 8 класу
з географії тема «Україна на політичній карті Європи і світу»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє фізико-, економіко-, політико-географічне положення держави;
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює істотні ознаки політичної карти, складники державної території; , розрізняє фізико-, економіко-, політико-географічне положення держави;
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики фізико-, економіко-, політико-географічне положення держави; за допомогою вчителя знаходить на карті суходільні і морські кордони: суходіл і територіальні води, крайні точки України, країни-сусіди України; географічні центри України; географічний центр Європи в Україні, може самостійно розрізнати окремі географічні поняття
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює істотні ознаки політичної карти, складники державної території; дає нечітке визначення основних понять «країна», «держава», «залежна територія». Називає відповідно до теми конкретного уроку компоненти географічної оболонки та складові господарства; під час відповіді намагається показати на карті суходільні і морські кордони: суходіл і територіальні води, крайні точки України, країни-сусіди України; географічні центри України; географічний центр Європи в Україні
	5	Учень (учениця) відтворює істотні ознаки політичної карти, складники державної території; описує географічне положення України. Намагається робити висновки впливу значення географічного положення України в Європі та світі на економічні та політичні процеси в середині держави без підтвердження їх прикладами
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень передбачених темою уроку, а саме «країна», «держава», «залежна територія», відтворює істотні ознаки політичної карти, складники державної території. На середньому рівні визначає допомогою карти протяжність території України в градусах і кілометрах.
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про плив значення географічного положення України в Європі та світі на економічні та політичні процеси в середині держави; уміє розрізняти фізико-, економіко-, політико-географічне положення держави;
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення, поняття

		<p>«країна», «держава», «залежна територія» й категорії географічної науки про вплив значення географічного положення України в Європі та світі на економічні та політичні процеси в середині держави; визначає за допомогою карти протяжність території України в градусах і кілометрах.</p>
	9	<p>Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про географічне положення України; пояснює відмінність між поняттями «країна», «держава», «залежна територія»; майже безпомилково показує на карті суходільні і морські кордони: суходіл і територіальні води, крайні точки України, країни-сусіди України; географічні центри України; географічний центр Європи в Україні</p>
IV. Високий	10	<p>Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку політико-географічного положення держав та географічне положення України, пояснює вплив значення географічного положення України в Європі та світі на економічні та політичні процеси в середині держави; дає розгорнуту відповідь про фізико-, економіко-, політико-географічне положення держави; добре показує на карті суходільні і морські кордони: суходіл і територіальні води, крайні точки України, країни-сусіди України; географічні центри України; географічний центр Європи в Україні</p>
	11	<p>Учень (учениця) має глибокі знання про вплив значення географічного положення України в Європі та світі на економічні та політичні процеси в середині держави; застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження й висновки, уміє працювати з рекомендованими вчителем джерелами географічної інформації; на високому рівні аналізує політико-географічне положення держав та географічне положення України</p>
	12	<p>Учень (учениця) самостійно аналізує політико-географічне положення держав та географічне положення України, робить відповідні висновки й узагальнення про вплив значення географічного положення України в Європі та світі на економічні та політичні процеси в середині держави; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує</p>

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 8 класу
з географії тема «Адміністративно-територіальний
урій України»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє окремі адміністративно-територіальні одиниці України;
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює особливості сучасного адміністративно-територіального устрою України; розрізняє адміністративно-територіальні одиниці України
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики особливості сучасного адміністративно-територіального устрою України; за допомогою вчителя знаходить на карті одиниці адміністративно-територіального устрою України; зміни кордонів України в ХХ ст., може самостійно розрізняти окремі географічні поняття
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює особливості сучасного адміністративно-територіального устрою України. Називає адміністративно-територіальні одиниці України; під час відповіді намагається показати одиниці адміністративно-територіального устрою України; зміни кордонів України в ХХ ст.
	5	Учень (учениця) відтворює особливості сучасного адміністративно-територіального устрою України; описує зміни територіальних кордонів України з ХХ ст.. Намагається робити висновки про особливості сучасного адміністративно-територіального устрою України; без підтвердження їх прикладами
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює особливості сучасного адміністративно-територіального устрою України; адміністративно-територіальні одиниці України. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про економічні та соціальні наслідки змін адміністративно-територіального устрою України; уміє наводити приклади різних адміністративно-територіальних одиниць за географічним положенням на карті України.
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення про зміни територіальних кордонів України з ХХ ст.. Застосовує здобуті знання на практиці, використовуючи прийоми аналізу статистичних даних економічні та соціальні наслідки змін адміністративно-територіального устрою

		України. Уміє наводити приклади взаємодії людини і природи; знає обов'язкову географічну номенклатуру
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом про особливості сучасного адміністративно-територіального устрою України; може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про значення знань про адміністративно-територіальний устрій держави; пояснює економічні та соціальні наслідки змін адміністративно-територіального устрою України;
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює місце свого населеного пункту в контексті сучасних територіальних змін, здійснює оцінку значення знань про адміністративно-територіальний устрій держави; передбачених навчальною програмою; пояснює економічні та соціальні наслідки змін адміністративно-територіального устрою України
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про значення знань про адміністративно-територіальний устрій держави; застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження й висновки про місце свого населеного пункту в контексті сучасних територіальних змін, на високому рівні аналізує та використовує картографічну інформацію
	12	Учень (учениця) володіє грунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, самостійно аналізує значення знань про адміністративно-територіальний устрій держави; робить відповідні висновки й узагальнення про місце свого населеного пункту в контексті сучасних територіальних змін; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 8 класу
з географії тема «Україна на карті годинних поясів»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє різні види часу, що існують в міжнародній системі його відліку;
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє різні види часу, що існують в міжнародній системі його відліку;
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики про різні види часу, що існують в міжнародній системі його відліку; за допомогою вчителя знаходить на карті лінію зміни дат; може самостійно розрізнати окремі географічні поняття
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює особливості регулювання системи відліку часу в країнах світу; дає нечітке визначення основних понять «місцевий час», «поясний час». за допомогою вчителя. Називає різні види часу, що існують в міжнародній системі його відліку;
	5	Учень (учениця) відтворює відмінність між поняттями «місцевий час», «поясний час», описує географічні об'єкти чи явища за типовим планом. Намагається робити висновки про особливості регулювання системи відліку часу в країнах світу; без підтвердження їх прикладами; частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень , передбачених темою уроку «місцевий час», «поясний час», відтворює особливості регулювання системи відліку часу в країнах світу у відповідності з його викладом у підручнику. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про відмінність між поняттями «місцевий час», «поясний час», уміє аналізувати карту годинних поясів Землі; достатньо володіє картографічним матеріалом і показує лінію зміни дат;
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення про особливості регулювання системи відліку часу в країнах світу. Уміє аналізувати карту годинних поясів Землі; знає обов'язкову географічну номенклатуру
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт; пояснює відмінність між поняттями «місцевий час», «поясний час»; особливості регулювання системи відліку часу в країнах світу; майже безпомилково аналізує карту годинних поясів Землі

IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку значення знань про систему відліку часу, передбачених навчальною програмою; пояснює відмінність між поняттями «місцевий час», «поясний час», дає розгорнуту відповідь про особливості регулювання системи відліку часу в країнах світу; вільно застосовує більшість географічних понять і може їх класифікувати; визначає місцевий і поясний час, час у країнах світу та в Україні.
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про особливості регулювання системи відліку часу в країнах світу; вплив літнього часу на господарську діяльність та здоров'я людини, уміє працювати з рекомендованими вчителем джерелами географічної інформації; визначає місцевий і поясний час, час у країнах світу та в Україні.
	12	Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення про вплив літнього часу на господарську діяльність та здоров'я людини, визначає місцевий і поясний час, час у країнах світу та в Україні.

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 8 класу
з географії тема «Рельєф, тектонічна та геологічна
будова, мінеральні ресурси»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє форми земної поверхні
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє форми земної поверхні
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики географічних об'єктів; за допомогою вчителя знаходить на карті низовини: Придніпровська, Причорноморська, Закарпатська, Поліська; височини: Придніпровська, Подільська, Донецька, Приазовська, Хотинська г. Берда); гори: Українські Карпати (г. Говерла), Кримські (г. Роман-Кош); тектонічні структури: Східноєвропейська платформа, Український щит, Волино-Подільська плита, Дніпровсько-Донецька западина, Причорноморська западина, Скіфська платформа, Донецька складчаста область, Карпатська і Кримська складчасті системи; басейни і родовища корисних копалин: Донецький та Львівсько-Волинський кам'яновугільні басейни, Дніпровський буровугільний басейн, Західний, Східний, Південний нафтогазоносні райони, Криворізький залізорудний басейн, Кременчуцький залізорудний район, Придніпровський марганцеворудний басейн, Іршанське родовище титанових руд, Артемівське, Слов'янське родовища кам'яної солі, Заваллівське родовище графіту; може самостійно розрізнати окремі географічні поняття
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює текст підручника, дає нечітке визначення основних понять «платформа», «щит», «плита», «область складчастості». за допомогою вчителя. Називає форми земної поверхні; під час відповіді намагається користуватись географічною картою та показувати низовини: Придніпровська, Причорноморська, Закарпатська, Поліська; височини: Придніпровська, Подільська, Донецька, Приазовська, Хотинська г. Берда); гори: Українські Карпати (г. Говерла), Кримські (г. Роман-Кош); тектонічні структури: Східноєвропейська платформа, Український щит, Волино-Подільська плита, Дніпровсько-Донецька западина, Причорноморська западина, Скіфська платформа, Донецька складчаста область, Карпатська і Кримська складчасті системи; басейни і родовища корисних копалин: Донецький та Львівсько-Волинський кам'яновугільні басейни, Дніпровський буровугільний басейн, Західний, Східний, Південний нафтогазоносні райони, Криворізький залізорудний басейн, Кременчуцький залізорудний район,

		Придніпровський марганцеворудний басейн, Іршанське родовище титанових руд, Артемівське, Слов'янське родовища кам'яної солі, Заваллівське родовище графіту;
	5	Учень (учениця) відтворює необхідність раціонального використання природних ресурсів; описує поширення різних за віком гірських порід за геологічною картою. Намагається робити висновки про зв'язки між рельєфом, тектонічними структурами, корисними копалинами, геологічною будовою території без підтвердження їх прикладами; частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень , передбачених темою уроку («платформа», «щит», «плита», «область складчастості»), відтворює вплив неотектонічних рухів на формування рельєфу,необхідність раціонального використання природних ресурсів. На середньому рівні показує низовини: Придніпровська, Причорноморська, Закарпатська, Поліська; височини: Придніпровська, Подільська, Донецька, Приазовська, Хотинська г. Берда); гори: Українські Карпати (г. Говерла), Кримські (г. Роман-Кош); тектонічні структури: Східноєвропейська платформа, Український щит, Волино-Подільська плита, Дніпровсько-Донецька западина, Причорноморська западина, Скіфська платформа, Донецька складчаста область, Карпатська і Кримська складчасті системи; басейни і родовища корисних копалин: Донецький та Львівсько-Волинський кам'яновугільні басейни, Дніпровський буровугільний басейн, Західний, Східний, Південний нафтогазоносні райони, Криворізький залізорудний басейн, Кременчуцький залізорудний район, Придніпровський марганцеворудний басейн, Іршанське родовище титанових руд, Артемівське, Слов'янське родовища кам'яної солі, Заваллівське родовище графіту;
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про поширення різних за віком гірських порід за геологічною картою; необхідність раціонального використання природних ресурсів; достатньо володіє матеріалом про вплив неотектонічних рухів на формування рельєфу
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення про поширення різних за віком гірських порід за геологічною картою; необхідність раціонального використання природних ресурсів; зв'язки між рельєфом, тектонічними структурами, корисними копалинами, геологічною будовою території. Уміє наводити приклади корисних копалин щодо їх використання; знає вплив неотектонічних рухів на формування рельєфу
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання

		практичних робіт; має чіткі уявлення про поширення різних за віком гірських порід за геологічною картою; пояснює вплив неотектонічних рухів на формування рельєфу; зв'язки між рельєфом, тектонічними структурами, корисними копалинами, геологічною будовою території, майже безпомилково працює з картографічним матеріалом
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку вплив людини на рельєф, наслідки видобування корисних копалин та необхідність охорони надр; пояснює вплив неотектонічних рухів на формування рельєфу, дає розгорнуту відповідь про поширення різних за віком гірських порід за геологічною картою
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про поширення різних за віком гірських порід за геологічною картою; аргументує свої твердження й висновки про вплив неотектонічних рухів на формування рельєфу, на високому рівні аналізує та використовує картографічну інформацію
	12	Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, самостійно аналізує вплив людини на рельєф, наслідки видобування корисних копалин та необхідність охорони надр; поширення різних за віком гірських порід за геологічною картою; робить відповідні висновки й узагальнення; здатний розв'язувати проблемні завдання; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 8 класу
з географії тема «Клімат і кліматичні ресурси»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє окремі основні кліматотвірні чинники, кліматичні показники, типи клімату;
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє один або кілька і кліматотвірних чинники, кліматичні показники, типи клімату;
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики небезпечних погодних явищ та їх наслідків; за допомогою вчителя знаходить їх на карті, може самостійно розрізнати окремі географічні поняття
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює особливості розподілу сонячної енергії, напрямки руху атмосферних фронтів, циклонів та антициклонів, річний розподіл кліматичних показників у межах України; дає нечітке визначення основних понять «погода», «клімат», «атмосферний фронт», «циклон», «антициклон» за допомогою вчителя. Називає основні кліматотвірні чинники, кліматичні показники, типи клімату; під час відповіді намагається користуватись географічною картою
	5	Учень (учениця) відтворює основні кліматотвірні чинники, кліматичні показники, типи клімату; описує особливості розподілу сонячної енергії, напрямки руху атмосферних фронтів, циклонів та антициклонів, річний розподіл кліматичних показників у межах України. Намагається робити висновки про основні кліматотвірні чинники, кліматичні показники без підтвердження їх прикладами; частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень поняття «погода», «клімат», «атмосферний фронт», «циклон», «антициклон», передбачених темою уроку, відтворює основні кліматотвірні чинники, кліматичні показники, типи клімату. На середньому рівні визначає за кліматичною картою особливості розподілу температури, повітря та опадів
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про особливості розподілу сонячної енергії, напрямки руху атмосферних фронтів, циклонів та антициклонів, річний розподіл кліматичних показників у межах України; уміє визначати за кліматичною картою особливості розподілу температури, повітря та опадів;

		достатньо володіє картографічним матеріалом
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення про особливості розподілу сонячної енергії, напрямки руху атмосферних фронтів, циклонів та антициклонів, річний розподіл кліматичних показників у межах України. Уміє наводити приклади небезпечних погодних явищ та їх наслідків; визначати за кліматичною картою особливості розподілу температури, повітря та опадів; знає погодні особливості різних регіонів України за допомогою інтернет-ресурсів.
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про особливості розподілу сонячної енергії, напрямки руху атмосферних фронтів, циклонів та антициклонів, річний розподіл кліматичних показників у межах України; пояснює особливості зваження в різних частинах України, кліматичні умови своєї місцевості з іншими регіонами та їх вплив на сільське господарство; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом
IV. Високий	10	Учень (учениця) дає розгорнуту відповідь про особливості зваження в різних частинах України, кліматичні умови своєї місцевості з іншими регіонами та їх вплив на сільське господарство; вільно застосовує більшість географічних понять «погода», «клімат», «атмосферний фронт», «циклон», «антициклон»; добре володіє картографічним матеріалом
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про особливості розподілу сонячної енергії, напрямки руху атмосферних фронтів, аргументує свої твердження й висновки про особливості зваження в різних частинах України, кліматичні умови своєї місцевості з іншими регіонами та їх вплив на сільське господарство; значення прогнозу погоди для життєдіяльності людей; аналізує погодні особливості різних регіонів України за допомогою інтернет-ресурсів, на високому рівні аналізує та використовує картографічну інформацію
	12	Учень (учениця) володіє грунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, самостійно аналізує погодні особливості різних регіонів України за допомогою інтернет-ресурсів., робить відповідні висновки й узагальнення про значення прогнозу погоди для життєдіяльності людей; здатний розв'язувати проблемні завдання; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 8 класу
з географії тема «Води суходолу і водні ресурси»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє окремі складові частини вод суходолу в межах України
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє один або кілька частини вод суходолу в межах України
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики географічних об'єктів; за допомогою вчителя знаходить на карті річкові системи: Дніпра, Сіверського Донця, Південного Бугу, Дністра, Дунаю, Західного Бугу; озера: Ялпуг, Сасик, Шацькі, Синевир; лимани: Дніпровсько-Бузький, Молочний, Дністровський; водосховища: Київське, Канівське, Кременчуцьке, Каховське, Дніпровське, Дніпродзержинське; Дністровське; Печенізьке; канали: Північнокримський, Дніпро – Донбас, Каховський;; може самостійно розрізнати окремі географічні поняття «річка», «озеро», «болото», «підземні води», «водосховище», «канал», «меандри», «тераси», «водний режим», «річковий стік», «витрата води», «водні ресурси», «твірдий стік», «падіння річки», «похил річки»;
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює текст підручника, дає нечітке визначення основних понять «річка», «озеро», «болото», «підземні води», «водосховище», «канал», «меандри», «тераси», «водний режим», «річковий стік», «витрата води», «водні ресурси», «твірдий стік», «падіння річки», «похил річки»; за допомогою вчителя. Називає складові частини вод суходолу в межах України; повторює за зразком практичну роботу; під час відповіді намагається показати на карті річкові системи: Дніпра, Сіверського Донця, Південного Бугу, Дністра, Дунаю, Західного Бугу; озера: Ялпуг, Сасик, Шацькі, Синевир; лимани: Дніпровсько-Бузький, Молочний, Дністровський; водосховища: Київське, Канівське, Кременчуцьке, Каховське, Дніпровське, Дніпродзержинське; Дністровське; Печенізьке; канали: Північнокримський, Дніпро – Донбас, Каховський
	5	Учень (учениця) відтворює водні об'єкти України, шляхи раціонального використання водних ресурсів. Намагається робити висновки про особливості живлення та водного режиму річок, озер; частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює особливості живлення та водного режиму річок, озер. На середньому

		рівні володіє картою річкові системи: Дніпра, Сіверського Донця, Південного Бугу, Дністра, Дунаю, Західного Бугу; озера: Ялпуг, Сасик, Шацькі, Синевир; лимани: Дніпровсько-Бузький, Молочний, Дністровський; водосховища: Київське, Канівське, Кременчуцьке, Каховське, Дніпровське, Дніпродзержинське; Дністровське; Печенізьке; канали: Північноукраїнський, Дніпро – Донбас, Каховський
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про особливості живлення та водного режиму річок, озер; шляхи раціонального використання водних ресурсів, достатньо володіє картографічним матеріалом річкові системи: Дніпра, Сіверського Донця, Південного Бугу, Дністра, Дунаю, Західного Бугу; озера: Ялпуг, Сасик, Шацькі, Синевир; лимани: Дніпровсько-Бузький, Молочний, Дністровський; водосховища: Київське, Канівське, Кременчуцьке, Каховське, Дніпровське, Дніпродзержинське; Дністровське; Печенізьке; канали: Північноукраїнський, Дніпро – Донбас, Каховський
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення про водні об'єкти України, шляхи раціонального використання водних ресурсів. Застосовує здобуті знання визначаючи падіння та похил річки, показує гідрографічні особливості водних об'єктів. Уміє наводити приклади взаємодії людини і природи; знає обов'язкову географічну номенклатуру
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для визначення падіння та похил річки; має чіткі уявлення про компоненти природи та просторову організацію господарства; пояснює особливості живлення та водного режиму річок, озер; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку наявних водні ресурсів своєї місцевості, передбачених навчальною програмою; пояснює особливості живлення та водного режиму річок, озер, дає розгорнуту відповідь про водні об'єкти України, шляхи раціонального використання водних ресурсів; гідрографічні особливості водних об'єктів; вільно застосовує більшість географічних понять і може їх класифікувати; добре володіє картографічним матеріалом
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про водні об'єкти України, шляхи раціонального використання водних ресурсів; гідрографічні особливості водних об'єктів; на високому рівні аналізує гідрографічні особливості водних об'єктів; необхідність охорони водних ресурсів України
	12	Учень (учениця) володіє грунтовними географічними

		знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує гідрографічні особливості водних об'єктів; водні об'єкти України, шляхи раціонального використання водних ресурсів; робить відповідні висновки щодо узагальнення про необхідність охорони водних ресурсів України; здатний розв'язувати проблемні завдання; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує
--	--	---

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 8 класу
з географії тема «Грунти та ґрунтові ресурси»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє окремі чинники ґрунтоутворення та типи ґрунтів
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя розрізняє один або кілька основні чинники ґрунтоутворення та типи ґрунтів
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики особливостей поширення ґрунтів; за допомогою вчителя знаходить їх на карті, може самостійно розрізнати окремі географічні поняття
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює закономірності поширення ґрунтів. Називає основні чинники ґрунтоутворення та типи ґрунтів; повторює за зразком практичну роботу; під час відповіді намагається користуватись географічною картою
	5	Учень (учениця) відтворює частину навчального матеріалу про умови ґрунтоутворення, особливості поширення ґрунтів, ґрутові ресурси України, описує географічні об'єкти чи явища за типовим планом. Намагається робити висновки щодо закономірностей поширення ґрунтів на рівнинній частині України та в горах без підтвердження їх прикладами; частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює умови ґрунтоутворення, особливості поширення ґрунтів, карту ґрунтів України. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про ґрутові ресурси України, щодо закономірностей поширення ґрунтів на рівнинній частині України та в горах, уміє визначати вплив родючості ґрунтів на сільськогосподарську діяльність; достатньо володіє картографічним матеріалом
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення про ґрутові ресурси України, поширення ґрунтів. Уміє визначати вплив родючості ґрунтів на сільськогосподарську діяльність;
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про умови ґрунтоутворення.; пояснює особливості поширення ґрунтів; майже безпомилково визначає вплив родючості

		грунтів на сільськогосподарську діяльність;
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку заходи з підвищення родючості та охорони ґрунтів, пояснює умови ґрунтоутворення, особливості поширення ґрунтів, ґрутові ресурси України дає розгорнуту відповідь, вільно застосовує більшість географічних понять і може їх класифікувати; добре володіє картографічним матеріалом
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про ґрутові ресурси України, застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження й висновки щодо закономірностей поширення ґрунтів на рівнинній частині України та в горах, уміє працювати з рекомендованими вчителем джерелами географічної інформації; на високому рівні аналізує та використовує картографічну інформацію
	12	Учень (учениця) володіє ґрутовими географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує карту ґрунтів України, робить відповідні висновки й узагальнення щодо закономірностей поширення ґрунтів на рівнинній частині України та в горах; здатний розв'язувати проблемні завдання; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 8 класу
з географії тема «Рослинність. Тваринний світ України»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє видовий склад рослинності та тваринного світу;
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє видовий склад рослинності;
	3	Учень (учениця) дає нечітки характеристики про фауністичний склад лісів, луків, степів, боліт, водойм; за допомогою вчителя знаходить їх на карті, може самостійно розрізнати окремі географічні поняття
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює основні типи рослинного покриву України; фауністичний склад лісів, луків, степів, боліт, водойм. Називає видовий склад рослинності; під час відповіді намагається навести приклади рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, ендемічних і зникаючих видів рослин, акліматизації та реакліматизації тварин
	5	Учень (учениця) відтворює основні типи рослинного покриву України; фауністичний склад лісів, луків, степів, боліт, водойм; описує поширення основних типів рослинності в Україні. Намагається робити висновки про стан рослинних ресурсів, їх роль у господарській діяльності, можливості використання в різних регіонах України; без підтвердження їх прикладами; спостерігає за змінами рослинності своєї місцевості
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює основні типи рослинного покриву України; поширення основних типів рослинності в Україні; фауністичний склад лісів, луків, степів, боліт, водойм; спостерігає за змінами рослинності своєї місцевості. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про поширення основних типів рослинності в Україні; фауністичний склад лісів, луків, степів, боліт, водойм; уміє вести спостереження за змінами рослинності своєї місцевості; достатньо володіє картографічним матеріалом
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення про рослини, що занесені до Червоної книги України. Застосовує здобуті знання про стан рослинних ресурсів, їх роль у господарській діяльності, можливості використання в різних регіонах України; на практиці, використовуючи

		прийоми аналізу статистичних даних про господарство і населення, показує їх зміну в часі. Уміє наводити приклади рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, ендемічних і зникаючих видів рослин, акліматизації та реакліматизації тварин
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про основні типи рослинного покриву України; рослини та тварини, що занесені до Червоної книги України; пояснює карту рослинності та тваринного світу України, вплив господарської діяльності людини на рослинний покрив; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку стану рослинних та тваринних ресурсів, їх роль у господарській діяльності, можливості використання в різних регіонах України; пояснює карту рослинності України, вплив господарської діяльності людини на рослинний покрив; дає розгорнуту відповідь щодо закономірностей поширення основних типів рослинності в Україні; відбирає необхідні знання; вільно застосовує більшість географічних понять і може їх класифікувати; добре володіє картографічним матеріалом
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про рослини та тварини, що занесені до Червоної книги України; карту рослинності та тваринного світу України, вплив господарської діяльності людини на рослинний покрив та тваринний світ; застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження й висновки, на високому рівні аналізує та використовує картографічну інформацію
	12	Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує природні та суспільні явища, карту рослинності та тваринного світу України, вплив господарської діяльності людини на рослинний покрив; робить відповідні висновки й узагальнення щодо закономірностей поширення основних типів рослинності та тварин в Україні; усвідомлює необхідність збереження та відновлення рослинності

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 8 класу
з географії тема «Ландшафти України»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє окремі чинники формування природних ландшафтів, природні країни, природні зони
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє один або кілька чинники формування природних ландшафтів, природні країни, природні зони
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики географічних об'єктів; за допомогою вчителя знаходить на карті природні зони, гірські країни, Чорне море, Азовське море; острови Зміїний, Джарилгач, півострови Кримський, Керченський, косу Арабатська Стрілка, Каркінітську затоку, Керченську протоку; може самостійно розрізнати окремі географічні поняття
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює текст підручника, дає нечітке визначення основних понять і термінів за допомогою вчителя. Називає чинники формування природних ландшафтів, природні країни, природні зони; повторює за зразком практичну роботу; під час відповіді намагається користуватись географічною картою показуючи природні зони, гірські країни, Чорне море, Азовське море; острови Зміїний, Джарилгач, півострови Кримський, Керченський, косу Арабатська Стрілка, Каркінітську затоку, Керченську протоку;
	5	Учень (учениця) відтворює частину навчального матеріалу про рівнинні лісові, лісостепові, степові та гірські ландшафти, природні комплекси морів; описує географічні об'єкти чи явища за типовим планом. Намагається робити висновки без підтвердження їх прикладами; частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює особливості взаємодії компонентів природи у ландшафті. На середньому рівні показує на картах різних масштабів природні зони, гірські країни, Чорне море, Азовське море; острови Зміїний, Джарилгач, півострови Кримський, Керченський, косу Арабатська Стрілка, Каркінітську затоку, Керченську протоку;
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про рівнинні лісові, лісостепові, степові та гірські ландшафти, природні комплекси морів; уміє вести спостереження за навколоишнім середовищем;

		достатньо володіє матеріалом про природно-ресурсний потенціал природних комплексів.
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення й поняття про рівнинні лісові, лісостепові, степові та гірські ландшафти, природні комплекси морів. Застосовує здобуті знання про наслідки впливу господарської діяльності людини на природні особливості ландшафтів. Уміє наводити приклади взаємодії людини і природи; знає обов'язкову географічну номенклатуру
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, має чіткі уявлення про компоненти природи та просторову організацію господарства; пояснює на конкретних прикладах особливості взаємодії компонентів природи у ландшафті; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку наслідків впливу господарської діяльності людини на природні особливості ландшафтів; пояснює на конкретних прикладах особливості взаємодії компонентів природи у ландшафті, дає розгорнуту відповідь про рівнинні лісові, лісостепові, степові та гірські ландшафти, природні комплекси морів; вільно застосовує більшість географічних понять і може їх класифікувати; добре володіє картографічним матеріалом
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про рівнинні лісові, лісостепові, степові та гірські ландшафти, природні комплекси морів; застосовує наукову термінологію, уміє працювати з картою ландшафтів, співвідношення природних та антропогенних ландшафтів у своїй місцевості; на високому рівні аналізує наслідки впливу господарської діяльності людини на природні особливості ландшафтів; карту ландшафтів, співвідношення природних та антропогенних ландшафтів у своїй місцевості
	12	Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує рівнинні лісові, лісостепові, степові та гірські ландшафти, природні комплекси морів; карту ландшафтів, співвідношення природних та антропогенних ландшафтів у своїй місцевості, робить відповідні висновки її узагальнення про природно-ресурсний потенціал природних комплексів; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 8 класу
з географії тема «Природокористування»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє окремі складники природно-ресурсного потенціалу України, види забруднень довкілля;
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє один або кілька складники природно-ресурсного потенціалу України, види забруднень довкілля;
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики об'єктів природно-заповідного фонду України; за допомогою вчителя знаходить на карті біосферні заповідники: Асканія-Нова, Карпатський, Дунайський, Чорноморський; природні заповідники: Карадазький, Український степовий, Медобори, Канівський, Поліський; національні природні парки: Карпатський, Шацький, Синевір, Подільські Товтри; регіональний ландшафтний парк «Меотида», може самостійно розрізняти окремі географічні поняття «екологічна ситуація», «моніторинг навколошнього середовища», «заповідник», «національний парк».
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює сучасну екологічну ситуацію в Україні; дає нечітке визначення основних понять «екологічна ситуація», «моніторинг навколошнього середовища», «заповідник», «національний парк» за допомогою вчителя. Називає складники природно-ресурсного потенціалу України, види забруднень довкілля; під час відповіді намагається користуватись та показати на карті біосферні заповідники: Асканія-Нова, Карпатський, Дунайський, Чорноморський; природні заповідники: Карадазький, Український степовий, Медобори, Канівський, Поліський; національні природні парки: Карпатський, Шацький, Синевір, Подільські Товтри; регіональний ландшафтний парк «Меотида»
	5	Учень (учениця) відтворює частину навчального матеріалу без розкриття причинно-наслідкових зв'язків, описує географічні об'єкти чи явища за типовим планом. Намагається робити висновки про сучасну екологічну ситуацію в Україні; частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку «екологічна ситуація», «моніторинг навколошнього середовища», «заповідник», «національний парк», відтворює значну частину

		вивченого матеріалу у відповідності з його викладом у підручнику. На середньому рівні володіє географічною та картою біосферні заповідники: Асканія-Нова, Карпатський, Дунайський, Чорноморський; природні заповідники: Карадазький, Український степовий, Медобори, Канівський, Поліський; національні природні парки: Карпатський, Шацький, Синевір, Подільські Товтри; регіональний ландшафтний парк «Меотида»
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні знання про природно-ресурсний потенціал у різних регіонах України, аспекти раціонального природокористування, вплив екологічної ситуації на здоров'я населення; застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про природні та суспільні явища, уміє визначати об'єкти природно-заповідного фонду своєї місцевості;
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення про природно-ресурсний потенціал у різних регіонах України, аспекти раціонального природокористування, вплив екологічної ситуації на здоров'я населення. Уміє наводити приклади об'єктів природно-заповідного фонду України; знає сучасну екологічну ситуацію в Україні
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про сучасну екологічну ситуацію в Україні; пояснює природно-ресурсний потенціал у різних регіонах України, аспекти раціонального природокористування, вплив екологічної ситуації на здоров'я населення; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, пояснює природно-ресурсний потенціал у різних регіонах України, дає розгорнуту відповідь щодо аспектів раціонального природокористування, вплив екологічної ситуації на здоров'я населення, добре володіє картографічним матеріалом
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про природно-ресурсний потенціал у різних регіонах України, аспекти раціонального природокористування, вплив екологічної ситуації на здоров'я населення; визначає об'єкти природно-заповідного фонду своєї місцевості;
	12	Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує природно-ресурсний потенціал у різних регіонах України, аспекти раціонального природокористування, вплив екологічної ситуації на здоров'я населення; визначає об'єкти природно-заповідного фонду своєї місцевості

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 8 класу
з географії тема «Демографічні процеси та статево-
віковий склад населення світу та України»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє поняття «природний рух населення», «природній приріст населення», «демографічний вибух», «демографічна криза»
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює кількість населення світу та в Україні; найбільші країни за кількістю населення
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики найбільших країн за кількістю населення; за допомогою вчителя показує на карті і називає регіони світу, країни, області в Україні з найбільшою і найменшою кількістю населення, природним приростом, країни з найбільш численною українською діаспорою; може самостійно розрізняти окремі географічні поняття
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює текст підручника, дає нечітке визначення основних понять «природний рух населення», «природній приріст населення», «демографічний вибух», «демографічна криза», «демографічна політика», «еміграція», «імміграція» за допомогою вчителя. Називає кількість населення світу та в Україні; найбільші країни за кількістю населення; під час відповіді намагається показати на карті і називає регіони світу, країни, області в Україні з найбільшою і найменшою кількістю населення, природним приростом, країни з найбільш численною українською діаспорою;
	5	Учень (учениця) відтворює частину навчального матеріалу без розкриття причинно-наслідкових зв'язків, описує демографічну ситуацію, що склалася в різних регіонах України. Частково визначає показники народжуваності, смертності, природного й механічного руху, частки жінок і чоловіків, окремих вікових груп у структурі населення країни (регіону);
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює демографічні показники населення країни за сукупністю картографічних і статистичних матеріалів, механічний рух населення в Україні. На середньому рівні визначає показники народжуваності, смертності, природного й механічного руху, частки жінок і чоловіків, окремих вікових груп у структурі населення країни (регіону);
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про демографічну ситуацію, що склалася

		в різних регіонах України, уміє визначати показники народжуваності, смертності, природного й механічного руху, частки жінок і чоловіків, окремих вікових груп у структурі населення країни (регіону); достатньоволодіє картографічним матеріалом
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення про демографічні показники населення країни за сукупністю картографічних і статистичних матеріалів, механічний рух населення в Україні. Уміє визначати показники народжуваності, смертності, природного й механічного руху, частки жінок і чоловіків, окремих вікових груп у структурі населення країни (регіону); знає обов'язкову географічну номенклатуру
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про демографічні показники населення країни за сукупністю картографічних і статистичних матеріалів, механічний рух населення в Україні; пояснює демографічну ситуацію, що їсклалася в різних регіонах України; важливість знань про демографічні процеси для соціально-економічного розвитку України та країн світу; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку важливості знань про демографічні процеси для соціально-економічного розвитку України та країн світу; пояснює демографічну ситуацію, що склалася в різних регіонах України, дає розгорнуту відповідь про важливість знань про демографічні процеси для соціально-економічного розвитку України та країн світу; відбирає необхідні знання; знаходить інформацію з різних джерел, що характеризує населення світу й окремих країн, України та її областей;
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про демографічні показники населення країни за сукупністю картографічних і статистичних матеріалів, механічний рух населення в Україні, застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження й висновки, знаходить інформацію з різних джерел, що характеризує населення світу й окремих країн, України та її областей; на високому рівні аналізує та використовує картографічну інформацію
	12	Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує статево-вікові піраміди України та країн світу, робить відповідні висновки й узагальнення; здатний визначати показники народжуваності, смертності, природного й механічного руху, частки жінок і чоловіків, окремих вікових груп у структурі населення країни (регіону); знаходить інформацію з різних джерел, що характеризує населення

світу й окремих країн, України та її областей

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 8 класу
з географії тема «Розселення»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє окремі міські і сільські населені пункти, типи міст за людністю і функціями, місто, агломерація, мегаполіс й мегалополіс, темп і рівень урбанізації;
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє один або кілька міські і сільські населені пункти, типи міст за людністю і функціями, місто, агломерація, мегаполіс й мегалополіс, темп і рівень урбанізації;
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики географічних об'єктів; за допомогою вчителя знаходить на карті регіони світу, країни, області в Україні з найбільшою і найменшою густотою населення та рівнем урбанізації, найбільші агломерації, світові міста, найбільші міста в Україні; може самостійно розрізнати «урбанізація», «субурбанізація», «агломерація», «мегаполіс», «мегаполіс».
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює текст підручника, дає нечітке визначення основних понять «урбанізація», «субурбанізація», «агломерація», «мегаполіс», «мегаполіс» за допомогою вчителя. Називає середній показник густоти населення в Україні та визначає найбільш (найменш) густозаселені країни світу; повторює за зразком визначення показників урбанізованості території; під час відповіді намагається користуватись географічною картою називаючи регіони світу, країни, області в Україні з найбільшою і найменшою густотою населення та рівнем урбанізації, найбільші агломерації, світові міста, найбільші міста в Україні
	5	Учень (учениця) відтворює середній показник густоти населення в Україні та визначає найбільш (найменш) густозаселені країни світу; описує особливості розселення населення в Україні. Намагається робити висновки без підтвердження їх прикладами; частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку «урбанізація», «субурбанізація», «агломерація», «мегаполіс», «мегаполіс», відтворює важливість знань про особливості розселення населення. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й

III. Достатній		застосовує їх для визначення показники урбанізованості території. Має цілісне уявлення про важливість знань про особливості розселення населення, достатньо володіє картографічним матеріалом знаходячи регіони світу, їкраїни, області в Україні з найбільшою і найменшою густотою населення та рівнем урбанізації, найбільші агломерації, світові міста, найбільші міста в Україні
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення про особливості розселення населення. Порівнює вплив природних, демографічних і соціально-економічних чинників на територіальні відмінності густоти населення, знає взаємозв'язок між густотою населення та геоекологічною ситуацією;
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про важливість знань про особливості розселення населення; пояснює взаємозв'язок між густотою населення та геоекологічною ситуацією; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку важливості знань про особливості розселення населення, передбачених навчальною програмою; пояснює вплив природних, демографічних і соціально-економічних чинників на територіальні відмінності густоти населення, дає розгорнуту відповідь, знаходить у різних джерелах інформацію, що характеризує особливості розселення населення в світі й окремих країнах, Україні та окремих її областях; порівнює рівень і темпи урбанізації в Україні і світі; добре володіє картографічним матеріалом
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про об'єкт вивчення, застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження й висновки, знаходить у різних джерелах інформацію, що характеризує особливості розселення населення в світі й окремих країнах, Україні та окремих її областях; порівнює рівень і темпи урбанізації в Україні і світі, на високому рівні аналізує та використовує картографічну інформацію
	12	Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує взаємозв'язок між густотою населення та геоекологічною ситуацією; робить відповідні висновки й узагальнення про вплив природних, демографічних і соціально-економічних чинників на територіальні відмінності густоти населення.; порівнює рівень і темпи урбанізації в Україні і світі, вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 8 класу
з географії тема «Етнічний склад населення . Релігійний склад населення»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє найпоширеніші мовні сім'ї; світові релігії;
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні про національний склад населення України за сукупністю картографічних і статистичних матеріалів; розрізняє найпоширеніші мовні сім'ї
	3	Учень (учениця) дає нечітки характеристики про національний склад населення України за сукупністю картографічних і статистичних матеріалів; за допомогою вчителя знаходить на карті однонаціональні й багатонаціональні країни, райони розселення національних меншин в Україні; може самостійно розрізнати окремі географічні поняття «раса», «нація», «етнос», «народ», «мовна сім'я», «світова релігія»;
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює національний склад населення України за сукупністю картографічних і статистичних матеріалів; дає нечітке визначення основних понять «раса», «нація», «етнос», «народ», «мовна сім'я», «світова релігія»; за допомогою вчителя. Називає найпоширеніші мовні сім'ї; світові релігії; регіони домінування світових релігій; під час відповіді намагається користуватись географічною картою знаходячи однонаціональні й багатонаціональні країни, райони розселення національних меншин в Україні
	5	Учень (учениця) відтворює частину навчального матеріалу без розкриття причинно-наслідкових зв'язків, описує найпоширеніші релігійні конфесії в Україні. Намагається робити висновки про національний склад населення України за сукупністю картографічних і статистичних матеріалів, частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює національний склад населення України за сукупністю картографічних і статистичних матеріалів; регіони домінування світових релігій, найпоширеніші релігійні конфесії в Україні. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про важливість толерантного ставлення

		до представників інших рас, національностей, достатньо володіє картографічним матеріалом
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення про склад населення регіонів України, характеризує етнічний склад населення України й окремих країн
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про національний склад населення України за сукупністю картографічних і статистичних матеріалів; найпоширеніші релігійні конфесії в Україні, порівнює етнічний склад населення регіонів України
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку найпоширеніші релігійні конфесії в Україні, дає розгорнуту відповідь, про важливість толерантного ставлення до представників інших рас, національностей; порівнює етнічний склад населення регіонів України; знаходить у різних джерелах інформацію, що характеризує етнічний та релігійний склад населення України й окремих країн
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про найпоширеніші релігійні конфесії в Україні, порівнює етнічний склад населення регіонів України; у різних джерелах інформацію, що характеризує етнічний та релігійний склад населення України й окремих країн, на високому рівні аналізує важливість толерантного ставлення до представників інших рас, національностей.
	12	Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; порівнює етнічний склад населення регіонів України; самостійно аналізує важливість толерантного ставлення до представників інших рас, національностей, робить відповідні висновки й узагальнення

Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 8 класу
з географії тема «Зайнятість населення в світі та Україні»

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє «зайнятість населення»; причини безробіття
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює кількість трудових ресурсів в Україні; розрізняє «зайнятість населення», причини безробіття.
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики географічних об'єктів; за допомогою вчителя знаходить на карті та називає області в Україні з найбільшою і найменшою кількістю трудових ресурсів; може самостійно розрізнати окремі географічні поняття «трудові ресурси», «економічно активне населення», «зайнятість населення»;
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює текст підручника, дає нечітке визначення основних понять «трудові ресурси», «економічно активне населення», «зайнятість населення»; за допомогою вчителя. Називає кількість трудових ресурсів в Україні; причини безробіття; під час відповіді намагається називати користуватись географічною картою області в Україні з найбільшою і найменшою кількістю трудових ресурсів
	5	Учень (учениця) відтворює кількість трудових ресурсів в Україні; описує причини безробіття.. Намагається робити висновки без підтвердження їх прикладами; частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює кількість трудових ресурсів в Україні; важливість знань про трудові ресурси і зайнятість населення для соціально-економічного розвитку країни, причини безробіття. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про причини безробіття, кількість і якість трудових ресурсів окремих країн та України; достатньо володіє картографічним матеріалом
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення про важливість знань про трудові ресурси і зайнятість населення для соціально-економічного розвитку країни, кількість і якість трудових ресурсів окремих країн та України.
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом про важливість знань про трудові ресурси і зайнятість населення для соціально-економічного розвитку країни, має чіткі уявлення про кількість і якість трудових ресурсів окремих країн та України; пояснює

		причини безробіття.; знаходить у різних джерелах інформацію про проблеми зайнятості населення світу, окремих країн, України та її областей;
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку певних процесів та явищ, передбачених навчальною програмою; пояснює причини безробіття, дає розгорнуту відповідь, знаходить у різних джерелах інформацію про проблеми зайнятості населення світу, окремих країн, України та її областей; порівнює структуру зайнятості населення в окремих країнах і Україні; добре володіє картографічним матеріалом
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про об'єкт вивчення, застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження й висновки про важливість знань про трудові ресурси і зайнятість населення для соціально-економічного розвитку країни, знаходить у різних джерелах інформацію про проблеми зайнятості населення світу, окремих країн, України та її областей; порівнює структуру зайнятості населення в окремих країнах і Україні; на високому рівні аналізує та використовує картографічну інформацію
	12	Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; порівнює структуру зайнятості населення в окремих країнах і Україні, самостійно аналізує, робить відповідні висновки й узагальнення про важливість знань про трудові ресурси і зайнятість населення для соціально-економічного розвитку країни; здатний розв'язувати проблемні завдання; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень учнів 8 класу
з географії тема «Природа та населення свого адміністративного регіону»**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє рельєф і геологічну будову, клімат
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює окремі факти про поверхневі й підземні води, ґрунтово-рослинний покрив, тваринний світ, ландшафти, населення, адміністративної області своєї місцевості на елементарному рівні, розрізняє один або кілька рельєф і геологічну будову, клімат
	3	Учень (учениця) дає нечіткі характеристики про рельєф і геологічну будову, клімат, поверхневі й підземні води, ґрунтово-рослинний покрив, тваринний світ, ландшафти, населення, адміністративної області своєї місцевості; за допомогою вчителя знаходить їх на карті, може самостійно розрізнати окремі географічні поняття
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює рельєф і геологічну будову, клімат, поверхневі й підземні води, ґрунтово-рослинний покрив, тваринний світ, ландшафти, населення, адміністративної області своєї місцевості. Називає компоненти географічної оболонки та складові господарства; під час відповіді намагається користуватись географічною картою
	5	Учень (учениця) відтворює взаємозв'язки між природними компонентами, вплив природних умов і природних ресурсів на розселення населення в області і своїй місцевості, описує географічні об'єкти чи явища за типовим планом. Намагається робити висновки без підтвердження їх прикладами; частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює взаємозв'язки між природними компонентами, вплив природних умов і природних ресурсів на розселення населення в області і своїй місцевості у відповідності з його викладом у підручнику. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання й застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про потреби та можливості створення нових підприємств у регіоні, достатньо володіє картографічним матеріалом

	8	Учень (учениця) застосовує здобуті знання щодо заходів з метою раціонального використання та охорони природних ресурсів і покращення умов життя населення на практиці, використовуючи прийоми аналізу статистичних даних про господарство і населення, показує їх зміну в часі. Уміє наводити приклади використання природних ресурсів, екологічніх наслідків природокористування
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про використання природних ресурсів, екологічні наслідки природокористування; пояснює взаємозв'язки між природними компонентами, вплив природних умов і природних ресурсів на розселення населення в області і своїй місцевості ; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку використання природних ресурсів, екологічні наслідки природокористування, передбачених навчальною програмою; пояснює взаємозв'язки між природними компонентами, вплив природних умов і природних ресурсів на розселення населення в області і своїй місцевості, дає розгорнуту відповідь щодо заходів з метою раціонального використання та охорони природних ресурсів і покращення умов життя населення; відбирає необхідні знання; вільно застосовує більшість географічних понять і може їх класифікувати; добре володіє картографічним матеріалом
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про об'єкт вивчення, застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження й висновки про використання природних ресурсів, екологічні наслідки природокористування, щодо заходів з метою раціонального використання та охорони природних ресурсів і покращення умов життя населення;
	12	Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями в межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує використання природних ресурсів, екологічні наслідки природокористування, робить відповідні висновки й узагальнення щодо заходів з метою раціонального використання та охорони природних ресурсів і покращення умов життя населення ; здатний розв'язувати проблемні завдання; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує